

Observatori Ciutadà
contra la corrupció

NOTES INFORMATIVES

EL COST DE LA CORRUPCIÓ A ESPANYA

Durant els últims anys, han sigut nombrosos els casos de corrupció que han eixit a la llum; no en va, es calcula que des de 2013, més de 7.000 persones han sigut detingudes per aquest tipus de delictes, segons afirmen fonts del Ministeri de l'Interior.

Som plenament conscients que tots eixos diners o patrimoni públic que es destina a interessos privats en lloc dels serveis públics, redunda de forma directa en la societat; especialment, en retallades en serveis públics i augment d'impostos per a compensar els diners defraudats.

Però, quin és el cost d'eixa corrupció? És, si més no, possible determinar-ho?

La veritat és que resulta molt difícil quantificar-ne de forma exacta l'impacte econòmic, per la pròpia naturalesa oculta i per la pròpia extensió, ja que existeix clarament una corrupció institucionalitzada i, fins i tot, autèntiques bandes criminals constituïdes exclusivament per a aprofitar-se de l'erari públic; així i tot, és possible estimar-ne xifres a nivell macroeconòmic.

Així mateix, l'impacte de la corrupció s'estima entre els 25.000 i els 90.000 milions d'euros. Per exemple, un informe de la Comissió Nacional dels Mercats i la Competència (CNMC) emés en 2015 ho estimava en 48.000 milions d'euros, prop del 5% del PIB, encara que altres estimacions arriben a duplicar-ne la xifra. I això només a un nivell econòmic directe, ja que, com no podria ser d'una altra forma, aquests delictes presenten també altres conseqüències de forma indirecta:

- Costos d'eficiència a causa de l'adjudicació de contractes públics, no a l'empresa o al personal més adequat i eficient, sinó al que ha pagat una comissió o amb qui s'ha realitzat un tracte de favor.
- Mal a la imatge del país, la qual cosa repercuteix necessàriament en una reducció de la potencial inversió estrangera, que pot veure el nostre país com a inestable i poc fiable.
- Inestabilitat política i social, desconfiança de la ciutadania envers l'Administració.

Si analitzem aquest últim punt, observem com, efectivament, els alts nivells de corrupció que han existit en l'Administració han produït una visió fatalista de la ciutadania cap a les institucions públiques, tal com reflecteixen índexs internacionals com l'Índex de Percepció de la Corrupció (IPC) que l'organització Transparència Internacional realitza cada any.

Espanya en l'IPC 2017 (Transparència Internacional)

Quan parlem de costos de la corrupció, no podem deixar de costat els costos socials que comporta aquest problema, entre aquests, la percepció de la ciutadania cap als incessants casos de corrupció.

En aquest àmbit, l'organització no governamental Transparència Internacional desenvolupa anualment l'Índex de Percepció de la Corrupció (IPC), que puntua un ampli grup de països, utilitzant una escala de 0 (percepció d'alts nivells de corrupció) a 100 (percepció de nivells molt baixos de corrupció) per a obtenir la classificació dels països en funció de la percepció de corrupció del sector públic.

Observant l'evolució d'aquests informes, si comparem les dades d'Espanya des de l'any 2000 fins al present, ens trobem amb un empitjorament tan marcat que ens situa com el país d'Europa en el qual més ha augmentat la percepció de corrupció, i empitjora la situació en el rànquing de països. Cal, no obstant això, indicar que la metodologia d'estudi de Transparència Internacional a l'hora de realitzar l'IPC ha variat en aquest període de temps, per la qual cosa les dades no s'han de prendre de forma absoluta.

Així i tot, prenent aquestes precaucions, els resultats parlen per si sols: Espanya és, al costat d'Hongria i Xipre, el país que més empitjora, però, a més, com que molts països

europaus han millorat bastant, la nostra situació comença a ser comparativament cada vegada pitjor. D'estar en el lloc 13 de tota la UE hem passat al 18 - 20 (mesurats de menys a més corruptes). Ja només n'hi ha 8 per darrere i, a més, alguns d'eixos 8 estan cada vegada més a prop, alerten des de Transparència Internacional.

L'any 2000 Espanya superava en 27 punts a la República Txeca, i en 29 a Polònia, per exemple. Fins i tot superava en 3 punts a França, i en 6 a Portugal. A dia de hui, França ens avantatja en 13 punts, Portugal en 6, Polònia en 3, i estem empatant amb la República Txeca. Les dades parlen per si mateixes: en 2017 hem arribat als pitjors nivells en percepció de corrupció des que els índexs es van consolidar metodològicament, manifesta l'informe.

Des de Transparència Internacional tracten de donar resposta a aquests mals resultats del cas espanyol: d'una banda, els sistemes d'investigació policial s'han mostrat eficaços i han permès el descobriment de nombrosos casos de corrupció. D'altra banda, les denúncies dels mitjans de comunicació i el rellevant ressò social i atenció prestada als casos ara aflorats han influït intensament en la percepció ciutadana, generant un estat general d'indignació que porta al fet que Espanya siga el país de la UE on més ha crescut la percepció de corrupció en els últims cinc anys; igualment és cert que la crisi econòmica ha incrementat el nivell d'exigència social, i encara que la justícia compleix la seua funció amb un cert rigor, malgrat la seua lentitud i falta de mitjans, s'ha generat des de finals de 2009 un nivell molt alt d'alarma social i una sensació que al final hi haurà impunitat en els casos rellevants.

En l'informe s'indica igualment que, si bé el refredament de l'economia en el sector urbanístic permet pensar que els casos de corrupció s'han reduït en eixe àmbit, les constants irregularitats en la contractació pública, la lentitud de les sancions penals, la baixa intensitat de les penes en casos de corrupció rellevants, l'expansió dels escàndols a les institucions clau de l'Estat, l'opacitat i parcialitat en la presa de decisions que afecten els grups d'interés més poderosos (banca, energia, telecomunicacions, etc.) i la percepció de politització en el funcionament de la justícia expliquen bé la tendència negativa que es manté en aquest Índex. Tot això en un entorn en el qual la desigualtat creix i els esforços per eixir de la crisi es distribueixen de forma desigual, segons el parer de la majoria de la ciutadania consultada en diverses enquestes.

Per tot això, Transparència Internacional insisteix en la necessitat de continuar treballant per a afrontar el problema de la corrupció i donar-li respostes eficaces; s'han pres nombroses mesures, però la implementació ha sigut insuficient en molts casos.

Per fortuna, la ciutadania es manté ferma i és cada vegada menys tolerant amb la corrupció. Tot i que hi percep l'enorme corrupció política existent, no trenca les regles del joc i deteriora encara més la cultura de la legalitat.

Però falta un impuls global, l'estratègia col·lectiva, el projecte holístic, i en definitiva, una clara voluntat política del Govern i dels partits i grups parlamentaris per a fer front de forma definitiva a la corrupció, sentencien des de Transparència Internacional.

Font i més informació en [la web de Transparència Internacional Espanya](#)

Baròmetre del CIS: la corrupció és el segon principal problema del país

En termes equivalents es pronuncia el barem del Centre d'Estudis Sociològics, que situa el frau i la corrupció com el segon dels principals problemes del país, segons l'estudi de juliol de 2018.

Des d'una perspectiva històrica, tornem a observar com la corrupció augmenta i es col·loca entre les principals preocupacions dels espanyols des de l'any 2013. Així, per indicar-ne només algunes dades, el mes de novembre de 2012, la corrupció se situava en el 4t lloc, per darrere de l'atur, l'economia i els polítics en general, amb 9,5 punts percentuals. En un sol mes, això és, desembre de 2012, si bé continuava en el 4t lloc, la puntuació ja havia aconseguit els 17,2 punts percentuals.

Però el salt més important es dona el mes de març de 2013, en el qual la puntuació escala fins als 40 punts, i aconsegueix d'aquesta manera els 40 punts percentuals.

Des d'aquestes dates i fins a l'actualitat, si bé la puntuació ha anat variant, sempre s'ha mantingut propera als 40 punts, i s'ha estabilitzat durant aquests últims 5 anys en la segona posició del rànquing de problemes que més preocupen els espanyols.

No obstant això, cal dir que, especialment amb el canvi de govern després de la moció de censura, la tendència sembla anar a la baixa, especialment en les previsions del barem corresponent al mes de setembre, que serà publicat en dates pròximes, si bé aquesta millora serà encara insuficient per a desbancar la corrupció i el frau d'eixe segon lloc en el qual s'ha estancat.

Més informació en la [pàgina web del CIS](#)

Dades estadístiques sobre corrupció: Repositori de dades sobre processos per corrupció del Consell General del Poder Judicial

El Consell General del Poder Judicial realitza amb periodicitat trimestral una recopilació estadística dels processos judicials sobre corrupció a nivell nacional. La finalitat del treball és permetre que la ciutadania conega l'acció de la justícia en el marc global de la lluita contra la corrupció.

Les dades que ofereix el Repositori es corresponen amb processos penals per delictes relacionats amb la corrupció en fase de judici oral, a més de dades sobre el nombre de condemnats per sentència ferma i la població reclusa per aquest tipus de delictes.

Així, per exemple, en el primer trimestre de l'any 2018, a l'estat espanyol existeixen un total de 84 acusats i acusades per corrupció, en un total de 17 procediments que actualment es troben en fase de judici oral.

Queden, per tant, al marge d'aquestes dades els investigats que es troben en procediments en fase d'instrucció, que no són comptabilitzats en aquest Repositori.

El Repositori permet igualment obtindre una visió a nivell autonòmic; així, per exemple, en el cas de la Comunitat Valenciana, són un total de 40 els acusats per delictes de corrupció, independentment dels que estiguen sent investigats en procediments que es troben encara en fase d'instrucció.

Es pot ampliar la informació en la [pàgina web del Repositori del Consell General del Poder Judicial](#).